

Est de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o oala intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu imprejurarilor.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Romania si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu	4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondenti nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespondentiile, ce priveso Redactiunea, administratiunea sau speditur'a cate vor fi nefrancoate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 20 febr./3 mart. 1868.

Diurnalele francesci au incetatu tote deodata a mai sustiene faimela despre bande de bulgari, despre agitatiunea ce domnesce la Dunare scl. Nu se multiamescu cu atat'a, ci in unanimitate casi la comanda lauda bunele intentiuni pacice ale guvernului romanu. „Liberté“ e si mai sincera, spune ca d. Moustier ministrulu esterneloru a fostu sedusu de unu deputatu din opusetiunea de la Bucuresci, carele, lovitu fiindu in ambitiunea sa, nu se sfiesce astadi de neci unu pasu ce ar poté fi in contr'a guvernului.

De unde acésta schimbare rapede? Presupunerele diferescu. Unii vor se scie ca regimulu francescu s'a informatu bine despre adeverat'a stare din Romania; altii atribuescu multu audiintiei ce reprezentantele rusescu br. Budberg avu domineca la Napoleone, si apoi o convorbire cu Moustier, unde dede desluciri molcomitorie ca Rusi'a n'are de cugetu a agitat neci in orientu neci in Romania.

Privindu astfelu situatiunea generalminte, ni s'ar infatisia suridiendu a pace daca Imperatul Napoleone n'ar fi datu ordinatiune tocma in aceste dile ca toti ostasii den concediu se fie rechiamati la arme, era concedie noue se nu se impartu de catu in casuri grele si dupa otarirea autoritatiloru superioare.

Se urmarimu cu atentiune toti pasii pentru ca atmosuer'a grea daca este se se descarce undeva inca estimpu, apoi anevoia va fi aiurea si nu in orientu, aci in apropiarea nostra. In asta direptiune lucra toti faptori; cursulu este dreptu si naturalu, incidintie neprevedute lu potu strimbá pentru momentu, dar nu-lu potu oprí pentru totdeun'a.

Europ'a apusená inca nu s'a familiarisatu de ajutoru cu principiulu de „neintrevenire“, avendu totu ca rasele slave ar folosí acestu principiu dupa informatiunile de la Petropole, — si se poté ca neci se va familiarisá nainte de actiune. In casulu acésta elementulu romanu de la Dunarea de josu scie cum se lucre; pusetiunea lui o detoresce mare parte Franciei, este interesulu Franciei, asié va remané, si securu ca Franci'a nu-si va perde preceperea interesulu seu, e securu ca dens'a nu va fi in contr'a politice romanesci, ci spriginitorrea ei.

Aceste pareri le vedemu esprese mai multu séu mai putieniu in tote foile din Romania, tote sunt simpatiche Franciei si se intrecu care de care a areta mai multa aderintia. Din acésta cauza dara, nu potemu precepe cuvintele „Constitutiunalului“ francescu care imputa de unadi ca guvernulu imperatescu alu Franciei e atacatu de diaristic'a romana. Noi n'am vediutu neci unu asemene atacu in foile fratiloru nostri de preste Carpati. Era daca cumva se face alusiune la modest'a diaristica a romaniloru din coci de Carpati, apoi acésta nu are spatfu a se ocupá multu de politic'a nalta; si desclinitu ce se atinge de guvernulu francescu, dens'a cugeta din pun-

tulu ei de vedere ca acestu guvernulu n'are lipsa a fi atacatu tare, pentru ca s'a datu insusi de golu si si-a dusu nepreceperea la tergu candu trimita Austriei suaturile dualistice, a carora incorporatiune nascu jugulu egemoniei magiare pe grumadii multu maltratatei nostre natiunalitati, si slabirea integritatei statului.

Crescerea junimii romane.

II.

Ar fi acum'a de cercatu, ca ore e indestulita natiunea cu portarea tineriloru crescuti séu ajutati de romanime, cu purtarea aceloru tineri, cari au intratu in vietia publica? — ore poté se spereze natiunea ca tenerii studinti, crescuti séu ajutati, vor fi odata barbati aperiatori ai santei cause natiunale?

Candu cugetamu, ca parintii romani, — adese ori sateni, cari si-dau pruncii se invetie, — au scopulu, ca pruncii se-i crésca spre folosulu si onorea familiei, si a natiunii, si nu dorescu ca pruncii loru, — deveniti domni invetiati — se se scota din legatur'a familiara si natiunala, si se intre ca o planta esotica — in altu poporu; — candu cugetamu ca toti fundatori si contributorii romani pentru ajutorarea tinerimii, ascépta ca astfelu de tineri se fie spre folosulu si onorea natiunii, se fie barbati pentru caus'a natiunala, se fie stenc'a, pe carea natiunea se-si edifice viitoriulu — a tunci toti facu detorintie, si ascépta si de la acesti tineri, detorintie natiunale.

Nici nu poté fi altcum! — Istori'a strabuniloru nostri ni spune, ca junimea romana facea adeseori fapte stralucite pentru Rom'a si imperat'a ei, dar si istori'a altoru popore dovedesce, cumca la tote poporele, cari se lupta pentru existenti'a natiunala, pentru vietia loru proprie, tinerimea a fostu sub stindardulu de devotatii parinti ai patriei.

Luandu epoc'a din urma sub privire, si asemenandu portarea teneriloru absoluti, si intrati in vietia publica, si portarea studintiloru romani, din punctulu de vedere ce me conduce, — am venitu la acelu resultatu ca desí avemu multu se ne bucuramu pentru tenerii nostri in genere, nu potemu ca se nu ne si intristamu pentru portarea unor'a. —

Au dora e scrisu, ca romanulu se nu aiba bucuria fara intristare? si poporul se nu afle totdeun'a pe fiii sei langa sine? pentru ca vedemu ici colé cate unu june, ori acum'a barbatu, crescutu numai de parintii sei, séu de natiune, séu ajutat, si astadi intratu pe cariera publica, si lu cunoscemu pe de asupra ca nu se tiene de romani, din gur'a lui nu audimu romanitate, si nu face nemicu pentru poporu, séu faptele lui sunt apriatu in contr'a natiunalitatii nostre!

La ce se crescemu tineri, de dirigatori, advocati romani séu pe alte cariere, deca nu au inim'a si tari'a de a lucra intru interesulu natiunali, ci se facu instruminte strainiloru? daca nu sunt in stare se-si tiena independintia

de romanu? La ce se aiba unii asiá inteliginti — in multe parti privilegiulu — pentru ca e romanu de a capeta dirigatori, de órace dusimani nostri, pe bas'a acestui disu asiá privilegiu, alegu pe romanii cei mai slabi de-i innaltia, pentru ca acestia mai multu potu strica poporulu de catu strainii?!

Si e dorere, ca acésta reutate se poté bagá de séma inca acum'a la o parte din teneri cari studiéza, — si cine nu-e bunu ca teneru nu va fi bunu nici ca barbatu. Raru romanu e acel'a, carele a crescutu desnatiunalisatu, si astadi e sinceru causei romane, — raru e si acéla, carele n'a avutu morala buna, si astadi, are constantia de caractru!

Pentru acésta, se grigimu bine pe cine crescemu din stipendie si ajutorie publice romane, — se nu crescemu sierpi si vipere cu ajutoriulu natiunali, si mai bine se i paresimu acum'a necrescuti, delocu ce am aflatu ca sunt de materialu reu, de catu se ni crésca mai tardu de balauri ingrozitori; — mai bine se-i parasimu acum'a, de catu se crescemu trentori si renegati, caci acestia sunt buni se mance numai de gat'a din fruptele natiunale, ce le-a adunatu natiunea cu truda si jertva de bani si de sange!

Pentru ca éca esperiinti'a ni aréta teneri, si de ieri alaltaieri barbati, pasiti pe cariera publica, cari facu partida — cu inimicii — in contr'a acelei inteligintie romane si vechie, carea in totu timpulu si in totu modulu a documentatu romanismulu adeveratu, — ei lasa caus'a santa natiunala in prepastia, ba adeseori o calca ei cu picioarele loru!

Aruncandu odata unuia, ca nu e recunoscatoriu, si elu a fostu provediutu unu timpu cu stipendiu, si ajutat, mi dise: „Pentru acésta nu sum indetoratu se fiu de partid'a lui (N. N.)“

„Te nsieli, (N. N.) nu dá stipendie pentru ca cineva se fie de partid'a lui, ci elu numai atat'a pretinde ca stipendistulu se fie omu de omenia, cu moralu si romanu adeveratu. Nu vre se-si faca partida, pentru ca elu insusi e de partid'a natiunala. Asié-dara daca te cresce natiunea, nu esti indetoratu se fii alu ei?“

Mai response apoi cu o temeritate: „Totu omulu poté avé convingerea si principiélé sale!“

Ce miselitate!!

Cu astfelu de teneru nici la barbatia nu vom avé folosulu, caci adaptu de principie afurisite, se crede ca e in stare singuru se faca politica, — dar o face cu inimicii. —

Pentru multimea acestora, am ajunsu noi astadi cu pusetiunea natiunala si politica — in balta, si nu ne potemu scote. — Mai nainte, candu erau mai putieni inteliginti romani, mai curundu erau intr'unu intielesu, — acuma candu sunt mai multi, facu partide si se iéu insisi de capu, in locu se fie unu trupu si unu spirtu, — si asié infrangu poterea morala si natiunala a romanului. —

Deci dara se alegemu bine, pe cine crescemu séu ajutam, ca se nu se inta-

resca elementulu de trentori si renegati pe spatele acestui poporu apesatu si necagitu, — se nu-si cumpere diavoli pe banii sei, pentru ca epoc'a e demoralisatoría, si cei slabi in caractere se amagescu lesne!!!

III.

Intr'unu timpu, cu totii am strigatu se crescemu teneri la scóle mai inalte, ca se avemu inteligintia natiunala, si apoi se deschisera medilóce mai multe pentru ajutorarea loru; acum'a se fimu cu priveghiare mare asupra loru, pentru ca tenerii sunt ca nesce plante, ce potu usioru se se strice.

Se fimu scrupulosi la alegerea aceloru teneri, pe cari vremu se-i ajutam cu stipendie, séu colecte. — Numai acelu teneru poté fi bunu, a caruia parinti sunt buni, adeca cu moralu, si romani dechiarati, si pentru acésta in teneri mai antaiu se cautamu moralulu, adeca portarea buna si blanda, apoi romanitatea, si pe urma invetiatur'a, — caci ce ni ajuta nóa genialitatea cuiva, daca nu sporesce pentru natiune, ci o lovesce, caci ce ni ajuta invetiatur'a lui, daca caracterulu lui se poté corumpe?!

Pentru acésta facu apelu catra toti aceia cari impartu stipendie fundatiunale, séu dau ajutorie, ca in locurile acele, unde se afla teneri stipendiatu séu ajutati de colectele poporului, ori de reuniuni, se provóce pe atari barbati romani ca se fie cu supraveghiare, se-i indrepte unde se poté si unde nu, pe bas'a dovediloru se se despóie de totu ajutoriulu, si se se faca cunoscuti, ca nu merita spriginire. Se vor aflá altii mai buni in loculu loru, — si celu ce dá bucurosu ajutoriu, barem se scie ca dá pentru teneri romani buni.

Cu colectele si contribuirile a inceputu a se face si abusu, caci multi studinti singuri si-deschidu liste, si pléca din casa in casa ca la cersitu — ei se facu pe sine meritati de spriginire, ba pretindu ca totu insulu se stee gat'a cu pusuneriulu pentru elu, — caci e causa natiunala de a ajuta teneri, si cine nu ajuta, nu e bunu romanu! Dar nu e tocma asié!

Sementi'a trebuá pusa in pamentulu bunu ca se resara, — ajutoriele numai aceloru vrednici se potu dá, cari promitu speranti'a ca vor fi spre folosulu si onorea romaniloru, si ajutoriele nu potu fi numai spre desmerdarea loru. —

Am avutu de cugetu, ca se povestescu o gramada de casuri triste, ce me indemnara la scrierea acésta, — dar nu vreu se superu pe on. publicu, pentru ca eu acestea, nu in contr'a, ci in favorea tinerimii, si spre binele romaniloru le-am adusu innainte.

Deci dara se crescemu junime romana, dar se alegemu bine pe aceia, pe cari ii stipendiam, apoi se priveghiam ca se nu se strice. — Colect'a pentru atare teneru, numai atunci se o subscriemu, deca e recomandat de profesorulu clasei, si de unu romanu care-lu cunosce bine. E detorinti'a nostra natiunala de a

ajută pe cei buni, demni și seraci, dar e pecatu de a sprigină pe cei blastemati. — Precum se curatia negin'a din grâu, asiá se se culéga cei rei și se se scóta dintre cei buni, — căci altcum candu vor fi tari, și mari, vor musicá man'a ce li-a datu ajutoriu, ei vor batjocóri poporulu, din care au esitu! Si atunci, — nu-i vom poté prepadfi!

At. M. M.

Cernăuți, 28 fauru 1868.

Epistola deschisa catra Escelintia Sa parintele episcopu Eugeniu Hacman.

Escelintia! Audimu că te superi și banuiesci fórte că clerulu și diecesanii cutéza a-si respicá in adunari private și publice, adeca in conferintele pastorale și pe aren'a diurnalisticii mahnrile pentru unele altele mesuri in administratiunea bisericeasca și dorintiele drepte in privintia unei transactiuni in politic'a ierarhica de pana acum. Si nóa ni pare fórte reu, că venira trebile pana la atá'a, dara crede-ne, Escelintia! că numai necesitatea morala ne-a adusu la aceste tóte, și cel'a ce va fi observatu fora de preocupare tóte cele ce decurasa mai cu séma in anii din urma inaintea ochiloru nostri in dieces'a Bucovinci, ne va scusá si va dice că nu ni remase alt'a, de catu a ne plange inaintea lumii. Adu-ti aminte, Escelintia, cu ce reserva și reverintia respicaramu noi parte ocasionalminte, parte in scrisori adresate de a dreptulu, parte și pe calea publicitatii dorintiele și parerile despre unele obiecte ale afaceriloru bisericesci, d. e. la asiedierea postulu de secretariu, ale catechetiloru, ale personalulu catodrale și consistoriulu, éra mai cu séma in contr'a propunerii de consiliariu cons. alui Comorosianu, despre carele scie tóta lumea cate a facutu ca spiritualu și apoi ca rectore in seminariu. Din acele tóte te poteai informá deplinu despre opiniunea și dorintia publica. Dara Esc. Ta, nu scimu, daca dupa suatulu celoru interesati, séu spro a dovedí o potere ierarhica, carea si-bate jocu de opiniunea publica a diecesei, in totu casulu ai facutu diametralminte in contr'a dorintieloru nóstre. Ce ni remase alt'a in atari cercustari, de catu a face ceea ce face lumea și in afacerile politice, adeca, a criticá si a ne plange pentru cele cefectuate.

Secretariulu Esc. Tale si unele persóne parte interesate parte orbite de patima Te facu a crede, că miscamintole clerului si ale diecesaniloru tientescu dreptu la persón'a Escelintiei Tale, ne avendu alt'a de scopu de catu a Te defaimá si a-ti detrage terenulu moralu si insu-si oelu fisicu de sub pitióre, spre a deschide calea altor'a pentru ambitiuni personale. Te incredintiámú că acele sunt mintiuni si iscodituri ale unoru persóne, cari se identifica cu Escelintia Ta, si fiindu consciute de multe fapte putienu laudabile, éra pe alta parte cunoscendu că numai pe langa Esc. Ta se potu incaldí, nu mai inóeta a-ti vorbí despre lucruri și scopuri, de care in diecesa nimene neci nu viséda. Se fecera multe, cari ar fi trebuitu se fie altmintre, sunt și se sustionu érași multe, cari sunt nesuferibile. Fatia cu unele ca aceste, ce e dreptu face clerulu si diecesanii opusetiune, dara o opusetiune loiala, carea resare din convingere si are de scopu a vindeca reulu, dara nu a sapá grópa persóneloru, cu atá'a mai putienu a causá veri unu reu persónoi Esc. Tale. Dia contra clerulu și diecesanii, chiar insisi aceia dintre ei, pre cari Esc. Ta ai placerea a-i numí agita-

tori, resturnatori, diavoli și Ddiu mai scie cum, dorescu, ca Esc. Ta, respectandu dorintiele juste și moderate ale diecesei mai multu de catu suaturile unei cotarie, si preferindu concordia cu confratii si fiii spirituali unoru predileptiuni personale, se traiescu multi ani, fie si ca Metusalemu, si se stai in fruntea pastoriloru bucovineni maritu și ferioitu pana la finea vietii.

Scopulu, despre carele a-ti totu vorbí intru olivetirea clerului si a diecesaniloru unii altii au nerusinarea, este departe de sufletulu nostru. Totulu ce dorimu si pretindemu o spuseramu cu sinceritate in foile publice si mai cu séma in „Albina“ nr: din 13/15 diecemvre a. t. si acelu totu se reduce la „sinodalitate“, „natiunalitate“ si „dreptate“, séu dicendu mai respicatu: la aplicarea principiulu sinodale fara de scirbire, la pastrarea caracterulu *natiunale romanu* alu diecesei fara de a negá intrebuintierea limbei slave, pe catu si unde e de lipsa, si la procedur'a obiectiva in judecarea demnitatii in casuri de asiedári, fara de a predestiná pro unulu séu altulu, buna óra ca pre Comorosianu inaintea atatoru candidati demni și meritati. Un'a ce mai dorimu si pretindem este delaturarea *secretariulu rom. catolicu*.

Ni se pare, că ast'a din urma Ti vine Es. Tale mai anevoia. Dara suntemu siliti a-ti spune cu tóta sinceritatea, că tocm'a ast'a este lucrulu celu mai durerosu și pentru cleru si neci cum de onóre neci clerului neci Esc. Tale. Unde s'a auditu in lume, ca secretariulu unui episcopu catolicu se fie protestantu séu gr. orientatu? Si óre mai este o diecesa dreptu-credintiosa pe fati'a pamentulu, unde secretariulu episcopulu se fie rom. catolicu? De ar fi omulu celu mai onestu si mai cu minte din lume, pentru confesiunea straina nu póte avé locu neci alaturea unui episcopu, neci in unu consistoriu gr. or.

Dara cautandu indereptu, ce felu de urme a lasatu dupa sine unde a servitu dsa mai nainte? Si ce aduse la capetu din cele ce le incepú in consistoriu? Si afara de galcevelo de mai nainte, se dejudecámú, óre intieptu este pasulu, la carele s'a incercatu a te aduce dupa sosirea de la Vien'a? Óre nu éra mai bine a ignorá acele adrese ca unele ce sunt de o natura cu totulu privata si, precum te respicasi Esc. Ta inaintea clerulu la prim'a intimpinare, a atrage pre toti in sinulu concordiei prin óre care mesura, de carea s'ar fi bucuratu clerulu si ar fi si uitatu de mahnrile de mai nainte, de catu a cugetá la destituirea celoru mai demni si mai populari consiliari, ba si mai multoru protopopi si parochi? Dsa cugeta că consiliarii consistoriali, denumiti de M. S. in dieces'a Bucovinci sunt ad nutum episcopi amovibili, ca referendarii episcopiloru catolici? Citéscu legile mai bine si va afli că episcopulu Bucovinei séu si impreuna cu consistoriulu n'aro mai multa potere disciplinaria asupra unui consiliariu, de catu presiedintele unui tribunalu judetialu séu capulu tierii asupra consiliariloru respectivi, adeca a-i dá o admonitiune verbala séu si in scrisu si de ar fi comisú ceva mai greu, a face aratare la ministeriu, carele dupa impregiurari in contielegere cu scaunulu mitropolitianu va dejudecá, de e de lipsa cercetare disciplinaria, séu ba. Si se punemu că ai fi Esc. Ta competentu a decretá séu a face propunere pentru destituire, óre dsa dandu-Ti acelu suatu, cugetat'a la urmarile atatoru destituiri de consiliari, de protopopi si de parochi? Toti acei preuti vor tacé si nu vor face recourse, in cari vor asterne inaintea lumii multe de tóte? Crede-ne,

Escelintia! că acestu pasu, de l'ai facutu, va fi numai spre dovéda că planisorile clerulu si ale diecesaniloru sunt juste, éra de nu l'ai facutu cugetámú de consultu, in loculu unoru decretalie, ce vor avé dóra numai efeitulu tristu si nedoritu de noi, de a face unu parete formale de despartire intre Archipastoriu si diecesa, se imbucuri Esc. Ta pe cleru si diecesani cu unu actu atare, care se fie calificatu a deschide calea spre implinirea dorintieloru si pretensiuniloru nóstre ortodoxe si juste si se fie o legatura binecuvantata de Ddiu si ferioita de lumea ortodoxa intre persón'a Esc. Tale si diecesa.

Crede-ne, Escelintia! că bucuria nóstra ar fi de mfi de ori mai mare, de catu cea din lun'a lui maiu 1848, candu detei memorabilulu rescriptu in patru puncte. Noi ne-am bucurá atatu pentru rezultatu, catu si că ni-ai dá ansa, a incetá cu planisorile publice. Catu pentru resolvarea drepteloru pretensiuni ale diecesei, multu asceptaramu si vom mai asceptá de nu va fi altmintre, căci biseric'a lui Ddiu nu este muritória ci eterna. Dara dilele Es. Tale sunt numerate si noi am dorí, ca pana ce-Ti va dá Ddiu dile, se te incunjurámú cu amóre fiéscu si, inseninandu-se éra-si orisonulu diecesci, se petrecomu cu desfetare sufletéscu intru lumin'a vietii pamentene, pana ni se va aretá lumin'a cea purure fitória.

Esc. Ta presupuni si secretariulu Te intarescu in acea presupunere, că noi ne portámú cu planuri a periclitá pusetiunea ierarhica a diecesei; dara un'a ca acést'a neci nu viséda nimene. Au dóra clerulu si diecesanii nu pricopu interesele cele vitale ale diecesei si nu le pasa de sórtea si venitoriulu ei? Crede-ne, că sórtea si fericioarea atatoru mfi de familie clericale si mirene si insa-si mantuinti'a loru sufletéscu este mai strinsu legata de prosperitatea bisericeii nóstru din Bucovin'a, de catu a dlui secretariu Schönbach si a familiei sale rom. cat.

Suntemu bine informati si despre acést'a, că secretariulu Te oprescu de la o transactiune, dicendu, că prin acést'a ai aretá o slabitiune. Curióse concepte despre intieptiune, politica si marire! Óre prègratosulu nostru monarcu n'a facutu cea mai stralucita victoria preste animele a milióne de cetateni prin transactiune si santiunarea reformeloru in afacerile de stat? Insusi Dumnedieu óre nu s'a glorificatu inaintea lumii si a tuturoru socoliloru prin transactiunea intruparii si umilintiei pana la patim'a si mórtéa cea de buna voia?

In fine audimu si acést'a, că Esc. Ta Te radiemi in ajutoriulu unoru patroni din Vien'a. Si noi avem patroni, de si nu personali, adeca: institutiunilo bisericeii ortodoxe, legile fundamentale de stat, dreptatea dorintieloru si pretensiuniloru nóstre si devotamentulu celu din convingere pentru ele. Aceste tóte sunt patronii, scutul si poterea nóstra. Cari din acesti patroni sunt mai poterici si mai securi, se va aretá; atá'a scimu, că este adeveratu, ce dise profetulu si regele: „Nu sperati in boieri in fiii ómeniloru, intru cari nu este mantuire.“

Se fimu iertati, că ne luaramu a ni descoperí cu sinceritate a ni dovedí aplecarea nóstra caurá pacé si buna voire. Noi aleseramu calea presenta spre acelu scopu, ca se ne justificámú si inaintea lumii, că voimú pacca si nu intrelasámú nemicu, d'a o consolidá. Acum depinde de la Esc. Ta, au de a tienó a mana arm'a resbunarii, au a face sennulu binecuventarii preste toti fiii spirituali ai Esc. Tale.

(†) E de insemnetate, ba chiar de necesitate mare pentru noi, se luámú notitie despre veri ce evenimentu din sinulu natiuniloru nemagiare; o facemu acést'a cu atá'a mai vertosu căci chiaru manifestarea atatoru eveniminte politice si sociali, caracteriséza intr'unu modu mai evidentu zelulu si simtiulu de nationalitate de care e condusa atare natiune. Dreptu aceea nu potemu trece cu vederea evenimentulu caracteristiciu si totdeodata interesantu, care se petrecú in dilele espirate, nu dóra in capital'a tierii, ci in fundulu Banatulu, in orasiulu Vrsietiu, care are o poporatiune de diferite natiuni, si magiarii sunt mai putienu reprezentati. E pretotindene cunoscutu că magiarii aducu sacrificie grandióse pentru ajutorarea honvediloru, in folosulu caror'a se tienura in tóte partile baluri si concerte cu cele mai splendide rezultate. Asié nici magiarii séu mai bine disu suabii din orasiulu mentiunatu nu voira se remana inderetru conatiuniloru loru, ci arangiara si densii unu balu in folosulu honvediloru. Dar chiar in diu'a aceea, adeca in 18 fauru s. n. s'a intemplatu acelu evenimentu insemnatu, care e dovéda viua si nedisputabila a simtiulu de nationalitate neadormitu si betranu, ca insasi natiunea. Magiarii séu suabii magiarisati tienura balulu in favorulu honvediloru, éra srbii celebrara cu multa solenitate unu parastasu pentru bravi luptatori, cari sangerara pe campulu bataliei in a. 1848 aperandu tronulu si drepturile loru natiunali. In 18 fauru falaiu stindardele negre de pre turnulu bisericeii catredale, si versulu celu gelosu alu clopoteloru conchiamá locuitorii srbi ca se asiste la acést'a solenitate funebrala, cari nici nu intardiara a se aduná la unu numeru de mai multe mfi, imbracati toti serbatorescu.

Se incepú apoi celebrarea parastasulu in s. biserica, cu care ocasiune rostí juncele srbu Borici o cuventare ocasionala. Dupa finirea servitiulu ddiescu, tienú poporulu o procesiune sub conducerea preotiloru, tóte bótlele srbiloru erau inchise. Procesiunea s'a opritu afara din orasiu la locul acelu, unde sangerara srbii la a. 48 luptandu-se pentru libertate. Aici apoi éra tienú Miroslavievici o cuventare funebrala intre bubuitulu tréscuriloru, in care revocá in memori'a srbiloru evenimintele memorabile din anulu 48! Va se dica, si acé se adeveresce a ceea ce s'a spusu mai adese ori in „Albina“, cumca — separarea asié dicendu spontana intre diferitele eleminte ale Ungariei — pe di ce merge se manifestá totu mai batatoriu la ochi.

Inse ca se nu cugete cineva că esagerámú, dechiarámú din capulu loculu, cumca acestu evenimentu lu producemu dupa fói'a deakistiloru „Pesti Napló“, care deosebescu in numitulu orasiu dóue partite, adeca parti'a drépta si stanga; de cea d'antaiu se tienu suabii, éra de cea din urma srbii. Noi numai atá'a observámú la formarea partiteloru, cumca in catusecimú noi, atatu romanu, catu si srbii nu se tienu nici de un'a din partite, susatinse, ci de parti'a asié numita „natiunala“, care si-are de programu totu acelu, care l'a satoritu ilustrii nostri barbati natiunali in contielegere cu cei srbi.

A propos! Vorbindu chiaru despre formarea partiteloru, nu potemu trece cu vederea intentiunile magiariloru, cari sub pretestu de principie cosmopolite forma cluburi de „egalitate“, „constituitiune“ si „democratia“, cari nu au altu scopu, de catu a amalgamisá diferitele natiuni intr'o „natiune mare si tare“ cu care dorire repausá si Széchenyi; séu cu alte cuvinte egemoni'a magiara, si cu ast'a magiarisarea! No

FOISIÓRA.

Paralelismu de idei

despre originea lumii.

(Incheiare din nr. 20.)

Crearea omului.

Precum despre lumea cea mare in genere, asiá si despre crearea omului (carele se póte numí lumea cea mica) in specie parerile erau diferite. Precandu spunc Moise că Ddiu a facutu pre omu din pamentu, aretandu atatu maiestatea omului la acaruia creare insasi marirea domnediescu descinde cu fapt'a catu si pucinetatea lui facundu-lu din pamentu, — pre atunci

parerile mitologice, neconsiderandu mai cu de adinsulu gradulu ce existe intre fiintiele neratiunali si intre omu, areta că si acest'a nu altcum fú facutu.

1. O parere intre cele mai de frunte in privintia acést'a éra că: Omulu fu formatu din stanci, din arburi séu mai de apróre din poterea necultivata a naturei. Alta parere si mai generale la Pindaru si Hesiodu cumca ómenii ba chiaru si dieii ar fi formati din pamentu. Póte că la acést'a idea aludéza si Homeru in Odisea unde Penelope intréba despre originea lui Ulise: „Ὀὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἔσσι παλαιφάτων οὐδ' ἀπὸ πέτρης; Hesiodu: „ὡς ὁμόθεν γέγονσι θεοὶ θνητοὶ τ' ἀνθρώποι; Pindaru: „Ἐν ἀνδρῶν ἔν θεῶν γένος, ἐκ μίας δὲ πνεύμεν ματρὸς ἀφύπτεροι.

Din diversele pareri s'a luatú apoi in comunu a opune pre eroi si pre cei renumiti la γηγενεῖς (nascuti din pamentu.)

De cerci despre timpulu crearei omului mitolog'ia nu determina timpulu crearei lui. Se póte totusi deduce din mituri că crearea omului ar fi contimpurana cu a dieiloru ba despre arcadiani se credea că ar fi fostu creati inainte de ce s'ar fi creatu lun'a, de acé 'Αρκάδες προσέληνοι. Despre natur'a si perfectiunea omului se unescu parerile că ómenii la inceputu au fostu in statu cu totulu de jos, primitivu in catu cu pucinu se deschilinau de alte vieituitoire traindu prin pesoeri si paduri si numai prin diei si prin eroi s'au educatu si natiatu la unu anumitu gradu alu culturei si moralitatei, de unde se vede că fora ajutoriulu mai inaltu nu ar fi potutu se se radice dia statulu primitivu. De aci apoi venira la asertiunea că la inceputu dieii steteau in relatiuni confidentiali cu ómenii mortori. — Totu asié si in s. scriptura, Ddiu conversá cu Adamu in paradisu.

Cuprinsulu altoru mituri se reducea la

generatiunea mai tardia de la unu omu, dara si acést'a diferiá dupa pusetiunile locali, cu tempu devenira apoi la presupunerea generatiunei prime si secunde, dedusa cea de antaiu de la Phoroneu din Argos, a dóu'a de la Deucalionu. Diluviulu pierde pre toti ómenii afara de Deucalionu si Pyrha, din cari se restaurá genulu ómenescu formandu a dóu'a generatiune. Dupa spus'a mai tardia, — insuflata de oracululu din Delfi, póte sprea naltia prin ast'a originea Delfeniloru, bare'a lui Deucalionu*) se opri pe Parnasu. Scapatii din diluviu la demandarea lui Zeus aruncara osale mamei loru (pamentulu) adeca pietrele in apoi preste capu si asiá se ra-

*) Purcediendu din derivarea cuvintulu „Deucalion“ de la δεύχομαι (duloe-mustu) se pare că ideea pre lesne póte fi imprumutata de la Noe, care (toem'a asié pati in diluviu casí Noe, numai nu cu petrele, si) cum se spune in s. s. dupa trecerea diluviulu s'a apucatu de sedita vinia.

nu ne temem nici de cătu de intențiunile și nisuițiile magiarilor, cari se manifestă în idei cosmopolite, deăce simțiulu divin de naționalitate e cu multu mai tare dezvoltatu, de cătu se se aplece amagiriloru și promisiuniloru false a domnitoriloru magiari.

De langa **Caransebesiu**, februaru.

La corespundintia dlui Brutus din Logosiu nr. 11 alu Albinei am a face următoriele observatiuni:

Limb'a romanăca nu e latita în comitatulu nostru pentru că nu este neci o ordinațiune a comitatului prin carea s'ar demandă întrebuintiarea ei, ci totulu depinde numai de la bun'a vointia a dloru oficiali între cari sunt și unguri. Mi aducu aminte, sub regimulu lui Schmerling eră în validitate autografulu imp. prin care s'a concesu comunelor a-si alege densele de limba oficiala limb'a ce vreu; atunci noi am facutu încercare cu pretorele Logosiu-lui, și am refusat acete si sentintie în limb'a germana, cerendu se ni se dee în limb'a noastră romana, și ni s'au si datu. — Acum'a inse la mas'a orfanala, unde vinu cele mai multe cause la pertratate, nu s'a datu neci o sentintia în limb'a romana — io celu putienu, carele petrecu tare multu între poporu, n'am aflatu neci un'a — ce'a ce ne face se compatimim pe bietii tierani, căci li aduce daune mari, de ôrace prin comune nu scie nimene limb'a magiara, ca se li splice sentintia, si poporulu e silitu a merge pana la Logosiu ca se-si aște talmaciu, ori, daca nu pôte face asiê, si-perde dreptulu.

Din parte-mi dicu dlui Brutus că nu trebuie se strigămu în lumea larga că în presinte usulu limbei romane nu ar fi restrinsu, în comitatulu nostru casl în tiér'a intréga, si se punem vin'a pe advocati etc. ci mai bine se strigămu cu totii că n'u esiste lege pentru dnii stepanitori constitutiunali care i-ar silf se respeteze dreptulu limbei noastre romane; cumcainca nu a sositu egal'a îndreptare, de care totu audim că va veni.

În privintia stergerii dñarielor din bugetele comunale, observă d. Brutus: de ce nu s'a radicațu cineva în congregatiune se traga la respundere sol... Fatia cu acést'a întrebue eu pe d. Brutus: în congregatiunea cot. de la 22 ianuaru unu membru a facutu propunere a se face pasii trebuintiosi pentru delaturarea abuzuluice lu face d. judecercualu alu Brebului, stramutandu-si cancelaria la mos'a dsale Govosdia, 6 mile îndepartatatu de loculu destinat pentru resiederea oficiulu cercualu, si ce rezultatu, ce decisiune s'a adusu în caus'a acést'a? nemical — A remasu cu atat'a că Il. Sa d. comite supr. i-ar fi datu învoirea sa. Deci, dle Brute, cine guvernéca comitatulu, congregatiunea séu comiteles supr.?

Acum'a, dle redactoru, dà-mi voia so mai atingu si altele den cerculu Brebului.

În nr. 5 alu stim. „Albine“ s'au amintitu cumca supremulu jude cercualu alu Brebului a stersu jurnalele romane din bugetulu comunale. Ast'a e adeveratu, si acum'a vedemu că ni se trimite totusi „Konk.“ nu sciu din a cui gratia; noi am fi fostu aplecati a ni cumpără jurnale, pe bani, era a nu pofiti jurnale de pomén'a nu sciu cui. Supremulu jude cerc. s'au aretat prin acést'a contra principiulu nostru natiunalu, căci cu stergerea jurnaleloru rom. din bugetulu com. nu usioréca sarcinele apesatôrie ale comunei, era daca dsă doresce acést'a, de ce face insusi atatu abuzuri spre daun'a comuna?! În anulu trecut eră unu magiaru G. în cerculu nostru carele periă de fôme necape-

tandu neci unu postu pe la posesorii de pamentu. Dlu jude supr. lu facu comisariu de drumu, asemnandu ca fie-care comuna din ceru se-i dee 15—20 fl. salariu, cu tôte că comisariulu dlui jude supr. c. nu facea neci unu servitiu-comunelor. Asiê este si cu „Konk.“ osend'a osendelor este pe bietulu cercu alu Brebului!

De la restaurarea comitatului numitulu jude supr. cerc. resiede în Govosdia, în Prisca' are unu jurasoru în a sa cancelaria cercuala, judecatile se pórta în tôte partile, de la Prisca la Govosdia si în deretru, rezultatu... Mai are d. jude supr. si unu secretariu care nu e numai scrietoriu, ci si judecatoriu, cum am observatu din urmatoriulu casu:

„G. D. din comun'a M. fiindu acusat de judele comunalu carele e amicu intimu judelei supr. numai de catu fu adusu legatu, cu escorta, la judele supr. în Govosdia. Judele supr. nu eră a casa, ci secretariulu. Acést'a au deschisu naintea acusatulu sant'a pravila, a inceputu a-i impută pecatele de mórte cari le-a comisu contra judelei comunalu, si l'a osenditu la închisóre si se priméca 20 de batc, pedépsa corporala. Omulu, fiindu nevinovatu, se opune; secretariulu devine gratiosu si iertă se platéca pentru 20 de bôte, 20 fl. v. a. Asiê se si întemplă. — Eu cugetu că daca este cineva vinovatu, se-lu judece cine e competente, nu scrietoriulu.

Sub absolutismu scól'a noastră înfloriă si eră cercetata de baiati, de candu avemu pe numitulu jude supr. nu au facutu în caus'a ei neci unu pasu salutaru, ci numai vórbe góle, în fapta nemica.

Multe altele le retacu, dorindu ca este dise se sjunga la cunosciint'a on. comitetu comitatensu si se vedemu de ele la congregatiunea ce se va tiené mai curundu.

Ioane Plugariulu.

Temisiór'a 29 fauru.

(Pr.) Sciu bine că în timpulu presinte cine se apuca a combate ori se critice politic'a si faptele regimulu actualu, precum si celu ce se vaieta si descopere neîndreptatirile si necesitatea drepturiloru natiunei romane, nu face neci mai multu neci mai putienu, de catu „a versă apa în Dunare“ — cum dice proverbiulu — pentru că nu e ascultat neci unde, neci i se iéu în consideratiune cuvintele.

Si daca mai încercu a descrié unele si altele, apoi, marturisescu sinceru, nu o facu pentru ca cei de la putere se aiba ocaziune a-si invetiá smintele, a cunósce doririle si dorintiele poporulu, neci cu scopu de a clatiná nemedilocitu la tronulu loru, — pentru că sciu că nu le baga în séma — ci o facu din causa si cu intentiune ca poporulu romanu si cei ce au lipsa de chiarificare, se scie si se cunósca bine si de a menuntulu faptele si intențiunile dloru magiari cari astadi se bucura de puterea si vó'ia de a suprematisá si egemonisá pe nemagiarii din patria.

Se nu perdemu din vedere că regimulu actualu alu Ungariei care se numesce liberalu, justu, patrioticu s. a. s. a. are devis'a si scopulu: *a fericié tiér'a*.

Medilócele prin cari s'ar fericié Ungari'a s'au doveditu, si în parte recunoscutu si de magiari că sunt: deslegarea cestiunei natiunalitatiloru, adeca multumirea natiunalitatiloru prin îndreptare egala s. a.

Ast'a este, în scurtu, temel'ia pe care regimulu dualisticu spune că va se zidésca edificulu sublimu. Si natiunea romana intréga inca

nu are nemic'a de opusu acestei temel'i, ea inca a primit'o intru întielesulu ei adeveratu, pentru că cine doresce, si are causa a dorí mai ferbinto de catu dens'a fericiea tierii si prin acést'a scaparea ei de suferintiele secularie, de neîndreptatiri si defaimari ce storeu suspine amare din veri ce inima sentitôria.

Inse, dorere, de trei ori dorere, regimulu dualisticu nu cugeta asiá; elu dice un'a si face alt'a.

Pentru ac'e'a în posturi inalte si însemnate pentru îndreptarea poporulu romanu nu ni dau barbati buni natiunalisti de dirigatori, ci ni dau magiari de ai loru, ori daca de esceptiune ni dau cate unu romanu, mai totdeun'a e barbatu de acel'a despre care nu dorim se fie romanu. La comitate nu ni dau romani de comiti supremi, fie comitatulu catu de romanu, ci mai preferu pe cate unu magiaru care soie putienu limb'a romana. În posturi mai mici, unde se alegu dirigatorii, ni facu pedeci peste pedeci ca se nu alegemu romani, ci ómeni de ai loru, chiar si în posturi de notari pe cari noi ii platinu din averea noastră dupa ce am contribuitu darea pentru statu.

Candu cate unu organu de a regimulu ori cate unu magiaru graiesce în publicu, întonandu necesitatea a se deslegá cestiunea natiunalitatiloru, o face de o parte pentru a molcomí în momentu pe nemagiari, pentru a li dá, pentru o elipa, nitica sperantia că catu de curundu se vor scapá de suferintiele si de munc'a cea veenica, pana candu de alta parte era dá causa magiariloru cu inima impetrata se combata si se strige în publicu cumca nu a sositu timpulu, este imposibile pentru acum deslegarea cestiunei natiunalitatiloru.

Cu unu cuventu, din tôte vedemu că se tentesce totu numai magiarisarea casl în trecut, era modilócele în asta privintia nu le alegu, ci le culegu.

Valea Pomezului (cott. Biharea) fauru.

Multu onorata Redactiune! Noi alegatorii din cerculu de alegere Ceica ungerésca eramu desperati că multu stimatulu nostru ablegatu Alessandro Romanu sub unu timpu îndelungatu la tôte afacerile dietali a respunsu numai cu tacerea, ce pentru noi eră durerosu necunoscentu noi tactic'a si politic'a dsale, care numai acú veni la cunosciint'a poporulu alegatoriu. Ne incunosciintaramu din mai multe foi romane si mai vertosu din „Magyar Ujság“ nr. 4. în care se afla vorbirea dlui ablegatu alu nostru si desfasura tôte neplacerile ce le avu sub timpulu de tacere în cas'a dietala. Noi stimămu fap't'a dlui ablegatu alu nostru, pentru care i aducemu multiamita în publicu, si-lu rogămu ca tôte cele ce sunt spre folosulu tierii si a natiunei romane se le nainteze neobositu, desclinitu ni luăm libertatea a spune că pe candu noi romanii ca fiii tierii pofitimu egal'a îndreptare natiunala si limb'a noastră romana în cercurile locuite de romani, nu pofitimu spargerea tierii neci miciorarea natiunei magiare, ci pofitimu a noastră parte de drepturi ce ni se ouvine.

Noi suntemu cei mai vechi locuitori în tiéra. Noi am datu mai multa contributiune de sange si de avere pentru aperia tierii de la Menumarotu pana astadi, si nu pôte fi eu dreptate ca se ne apese pre noi acéia pe cari noi i-am primitu aici în alianta candu au descalecatu. Adecă, daca magiarii vorbescu de drepturi istorice, potemu se li spunemu si noi de acéstea.

Ceremu dara a se staru' deslegarea ce-

stiunei natiunalitatiloru, că tiér'a numai asiê se pôte fericié, altmîntre nu.

V. D. în numele mai multoru alegatori.

In caus'a comunelor besericesci mestecate.

În comunele banatience Vlacovatiu, Gaiulu-Micu, Iamulu-Micu, Margit'a-Mare si Iabuca nu s'a întemplatu inca despartirea ierarhica între romani si serbi. Comisiunea mista a fostu în fati'a locului si a constatatu cumca majoritatea comunelor e romana, dar totusi caus'a despartirii stă balta. Asiê remasera romanii supusi ierarhiei serbesci pana în diu'a de astadi.

Urmările acestei supuneri le avemu acú naintea ochiloru: Ordinariatulu serbescu din Versietiu prin o scrisóre cu datulu 19 optobre 1867 si alt'a cu datulu 18 ianuaru 1868 nr. 52 demanda invetiatoriloru romani din acele locuri ca la 1 augustu c. n. se mórge la Zombor unde e preparandia serbesca, acolo vor trebui se faca essamenu din limb'a serbesca si slavéna.

Unde tientesce acésta demandatiune? se vede apriatu, adeca: numitii invetiatori romani funtiunandu pana acum'a în scóle romanesci n'au avutu lipsa de limb'a serbesca si slavéna, de aceea nu le-au invetiatu, nu le sciu. Acum ordinariatulu ii chiama la essamenu serbescu, si fiindu că invetiatorii romani nu vor sci respunde serbesce si slavonesce, deci consistoriulu serbescu ii va alungá din posturile loru, la cari va donumi invetiatori serbesci, — asiê-dara vom vedé în scótele romanesci pre invetiatorii serbesci.

Acesti invetiatori serbesci, ajunsi odata în posturi între romani, vor poté fi ierarhiei serbesci inca si de alta tréba, adeca candu va veni despartirea ierarhica, invetiatorii serbi vor agitá între romani — precum ni spune esperiint'a — în contr'a incorporarii în ierarhia romanésca, folosindu-se de felurite medilóce si amagiri. Noi romanii nu vom avé ce factori se li opunemu, pentru că invetiatorii nostri romani de astadi cari au servitu cate 16—20 de ani si sunt parinti de familia cate cu 4—6 copii, vor fi alungati din caus'a essamenulu serbescu.

Recomendămu acésta causa venerabilulu consistoriu de Caransebesiu si dloru deputati dietali romani se medilócesca ca — daca despartirea definitiva are se se amene timpu asiê lungu, si daca nu s'au facutu despusetiuni transitorie, celu putienu pana la sosirea despartitiei — se remana statulu quo, so incete nedreptatirile.

Se pôte că vor fi esistendu si alte casuri analóge despre cari nu suntemu incunosciintati.

Procesulu de presa în contr'a lui Ladislau Bözörményi,

a decursu joi'a trecutatu în Pest'a, naintea tribunalulu juratiloru. Acú funtiună pentru prim'a data institutiunea juratiloru. Unu numeru mare de ascultatori impluse sal'a, cati nu incepeau steteau pe trepte si la strata. Tribunalulu juratiloru lu vedemu compuzu de urmatorii dd. Matiss, Pfauer, Beringer, Jantzer scl. suplinti: Busbach, Preiszner, totu nume nentiesci sunt cetateni onorati în capital'a ungariloru.

Vidats pune pe mésa o scrisóre de la Bözörményi prin care acést'a aréta că este morbosu deci cere ca se se amene procesulu pa-

dica érasu genulu omenescu. Pietrele aruncate de Deucalionu se fecera barbati, cele aruncate de Pyrrha, femei. Despre acést'a vorbesce Pindaru, si mai tardiu Ovidiu Met. I. 414.

Caderea omului.

Mitolog'ia vorbesce despre o muiere, care daca cautu la descrierea ei de la Hesiodu pana la Euripide — nu în pucine puncte se pôte reduce la Ev'a din s. scriptura. Se spune că Joie (ca se-si resbune a supr'a ómeniloru pentru insielatiunea lui Prometeu, carele l'a — — insielatu cu impartirea comuniloru, si pentru furarea foculu) în contielegere cu alti diei au facutu o muiere numind'o Pandor'a (darulu toturor'a, pentru că toti dieii luara parte la crearea ei) si au dus'o la Epimeteu fratele lui Prometeu care o primí, ci precum acést'a eră placerea lui asiá fú si caus'a tuturor relorlu la care-su supusi ómenii, căci nu se potu rabdá se nu radice

coperisiulu de pre butlanulu capetatu de la Joie, si asiá esira tôte relele si bóclele din elu imprasciandu-se în lume.

Caderea angeriloru.

Dice s. scriptura că angerii s'au scolatu asupr'a lui Domnedieu si pedepsiti au caditu la iadu, adauge că caus'a caderei loru fú sumeti'a, trufi'a. De cerci în mitolog'ia vechia affi analog'ia cu mitulu despre rescolare titaniloru în contra lui Joie. Caus'a caderei loru se presupune a fi fostu ur'a si cért'a căci Hesiodu (8. 478. 14. 200. 270. 15. 224.) dice că densii sunt urdatorii certe ba chiar si însemnarea cuventulu Titanu la acea se reduce derivandu-lu de la *titáwv* (a se întinde, a se încordá, nisuf, silf). Totu cu superb'ia angeriloru caditi se pôte asemená si ce'a ce se spune despre Aloide că adeca scolandu-se în contr'a lui Joie au radicațu Ossa, Olimpulu si pre acést'a Pelionulu ca

se ajunga pana la ceriu, — des' acésta idoi'a s'ar poté paralelisá cu edificarea turnulu babilonicu mai bine, despre care vorbesce s. scriptura, totusi analog'ia cu caderea angeriloru nu e neob-servabile.

De unde vine atat'a asemenare? Eră odadata întrebarea ce punea în miscara tóta lumea literata. Ar fi ustanitôriu si de putienu interesu a insirá multele critice, de aceea ne marginim numai a constatá că parerile mai tôte se unescu cumca cei ce au facutu teogoni'a la romani si greci, n'au cunoscutu cartile lui Moise, era consonant'ia religiuniloru n'a potutu fi de aiurea da catu că a esistatu diluviulu dupa care urmă generarea a dóu'a a omenimei. Despre faptele dupa diluviu lipsece consonant'ia atatu de batatôria la ochi, căci, precum dice Cicerone: „Quidam philosophi aut deos esse dubitarunt, aut nullos omnino admitterunt. Qui vero deos

esse dixerunt, tanta sunt in varietate ac dissensionis, ut eorum molestum sit enumerare sentias.“

Prin comericiu, coatingere se mai propogă putienu consonantia d. e. Afrodit'a fonicianiloru, babiloniloru si arabiloru se affá si la greci si-si are originea de la popórale semitice ce se estindeau de la Asi'a mica pana la Babilonu si Arabi'a.

În Egiptu traia multa cultura, si Moise acolo a invetiatu multe. Densulu instrua poporulu seu si-lu duse în vecinatatea Fenicie, era fenicianii primiau si respandiau comericiu si cultura nu numai în Asi'a si Africa, ci si în Europ'a pe la Itali'a, Spani'a si — dupa traditiune — pana pe la Britani'a. Acestia pe langa negociulu loru au trebuitu se lasc urme de dñatitanele si cultulu loru religiuariu.

Ioane Papiu.

na dupa 20 martiu. Se decide respingerea cererii si pertratara se incepu.

Carolul Rath directorul cauzelor regesci, avocatul coronii, cere se se ceteasca acuzarea, carea contine intre altele urmatoarele „In diurnalul politicu „Magyar Ujsag“, ce apare sub redactiunea dlui deputatu dietale Ladislau Bözörményi si in editura dlui Gustavu Heckenast in nr. 121 din 28 aug. 1867 a esitu unu articlu sub titlulu: „Responsulu lui Ludovicu Kossuth contra Iosefu Rudnay presedintele comitetului in cerculu electoral la Vatiu“, datatu din Torino 20 aug. 1867 si cu subscrierea lui Ludovicu Kossuth.

„In acestu articlu la punctulu 43 se dice din cuventu in cuventu: „Adeveru — si nu spunu nouetate pentru ca de ani propagu acestu in audiulu aloru mii de mii in doue parti de lume, — adeveru, io credu ca domnirea casei austriace o necompatibila (nu incape) cu nedependinta si autonomia patriei mele.“

„Acestu punctu cuprinde vatemarea persoanei Maieist. Sale carele prin juramentulu de incoronatiune a promis a sustiene constitutiunea si nedependinta Ungariei si tieriloru asociate.

„Articulu nu se multiamese a defaima legea pentru afacerile comune, ci agita pentru spargerea ei, in punctulu 4 o numesce „marginasia sinuciderii nationale.“

„La punctulu 16 se dice: Ungaria s'a contopitu cu imperiulu austriacu, la banii tierii influentiua despusetiunea straina, ii cheltuesce, puterea armata a tierii e supusa ministeriului imperiulu austriacu (Auditori: adeveratu ei asi e!)

„La punctulu 35 se dice ca intre asemene cercustantie nu pote fi vorba de constitutiune ci celu multu numai de administratiune pentru ca nu esiste tiara, neci parlamentu, fora atributetele de statu. Pote se fie numai provincia ungruresca a imperiulu austriacu, si dieta provinciala. (Auditori: Adeveratu ei)

Presedintele provoca pe auditori ca se se retiena de la veri ce semne de placere seu desplacere.

Notariulu continua cetirea acuzarii, si apoi ie a mana mentiunatul articlu din „Magy. Uj.“ la cetesce intregu si candu la subscriere rostesc numele lui Lud. Kossuth, — o parte a publiculu erupe in vivate mari.

C. Rath pleda pre lungu in sensulu acuzarii. Presedintele puse juratiloru urmatoarele 3 intrebari:

I. Daca esiste vatemarea persoanei Maj. Sale?

II. Daca esiste agitatie in contra legaturci cu celealte provincie ale imperiulu?

III. Daca Ladislau Bözörményi ca redactore este vinovatu?

Juratii retragendu-se in o sala laterala, dupa consultare de 3/4 de ora respuera afirmativu cu 11 voturi in contra 1, adeca cumca este vinovatu.

Pe bas'a acestu s'a adusu judecat'a la unu anu de dile de inchisore si 2000 fl. glöba.

Din parte-ne, fara a atinge meritulu causei observamu numai atata ca neci foile guvernamentale nu potu spune ca acestu triumfu alu guvernulu i-ar fi castigatu ceva popularitate mai multa in tiara, seu ca institutiunea delegatiuniloru s'ar fi recomandat in ochii poporului.

Pecatele in contra legiloru trebuiescu pedepsite la tota intemplanca, dar in procedur'a pedepsirei trebuie se intrebamu: candu? si cum?

Bözörményi dechiarä domineca in föia sa ca va cere o pertratara noua si e convinsu ca juratii, dupa ce vor primi desluiri, nu vor mai tiena la judecat'a lor de mai nainte.

Unu telegramu de luni in „Pr.“ spune: Junimea studiösa de la universitatea de aici voiesce se onoreze pe dlu Bözörményi cu unu conductu de faclii.

Romania.

Bucuresoi 24 fauru.

In siedinta senatului d. Teriachiu fostulu ministru de esterne si-a datu trud'a a impaca spiretele dicendu ca nimene n'a avutu de cugetu a da ministeriulu votu de neincredere. Votulu a fostu „desaprobarea“ procedurii ministeriului in caus'a curtei de cassatiune, si acestu desaprobare nu este identica cu votulu de neincredere. Asi splica senatorii procedur'a lor, era ministeriulu nu se multiam cu aceea

ca „optimus interpres verborum quisque suorum“, ci duse caus'a naintea camerei unde fiindu de fatia 118 deputati, 84 votara incredere si numai 34 in contra.

Acum dara conflictulu nu este mai multu intre senatu si ministeriu, ci intre senatu si camera. E de prisosu a spune ca in acestu conflictu opiniunea publicae parte pentru camera, si senatulu sontiesce pusetiunea grea la care l'a dusu tactic'a lui, si de aceea splicatiunea votulu se pote considera casi o retragere din partea acelu corp de lordi.

Intre asemene cercustantie se intielege ca pe ministeriu neci o scrupulositate nu-lu pote indemnä neci a-si da demisiunea, neci a cere disolverea senatului.

Ce se atinge de cestiunatul proieptu pentru reorganizarea curtii de casatiune, nu se va pote primi en bloc si nescarmenatu fora a atacä unele principie juridice de la a caror'a incorporare depinde asecurarea nedependintii judecatoriloru.

— Caus'a drumulu de feru nu se grabesce, si este bine asi ca se mai adaugu o forte noue (intre cari de curundu unulu prusescu) si guvernulu va pote alege celu mai favorabile in condituni. Ofertulu lui Offenheim e combatutu de multi.

Economia.

Tergulu de Viena.

Preturile negötieloru sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu	Egiptianu	85 fl.	90 fl.
„	Nordamer. middl.	65	70
„	Grecescu	55	60
„	Levantinu 1.	50	57
„	Persianu	45	50
„	Ostind. Dhol. fair	57.50	60
„	„ midd. fair	55.—	57.50

Canep'a de Apatin	19.75	22.—
„	„ Itali'a, curatite faine	62 82 fl.
„	„ „ midlocia	47 60 „
„	„ Poloni'a naturala	18.75 20.50
„	„ „ curatita	25. 31.75

Inulu natural de Polonia	18.50	21.—
„	„ Moravia natural	26.— 35.—
Mierea de Ungari'a naturala	19.50	20.50
„	„ Banatu alba	— —
„	„ Ungari'a galbena	19.50 20.—

Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent.		
„	cea rosia curatita	26 27.50
„	„ lucerna italiana	29 29.50
„	„ „ francisca	36.50 38
„	„ „ ungruresca	28 29
„	„ „ curatita	30 „ 31

Talpa lucrata (Pfundleder		
„	prim.)	93 „ 96 „
„	(„ Corametti)	89 „ 93 „

Pelea de bou, uda cu corne,		
„	cea din Poloni'a de	22—23
„	„ din Ungari'a de	27—28 „
„	„ „ uscata cent.	54—56 fl.
„	„ „ vaoa	56 „ 58 „
„	„ „ vitielu	„ „
„	„ „ fora capetine	128 „ 132 „
„	„ „ cu capetine	112 „ 116 „
„	„ „ din Poloni'a cu cap.	92 „ 98 „

Cleiu pentru templari celu negru	13.50	14.—
„	„ „ celu brunetu	21.50 22.50
„	„ „ celu galben.	23.— 24.—

Oleulu de inu	29	29.50
„	„ rapitia (rafinatu)	25 — 26
„	„ „ terpentinu galitanu	16.— 17.—
„	„ „ rusescu	15.50 „ 16.50
„	„ „ austriacu	19.50 20

Colofoniu.	7 1/2	7 3/4
Smöla negra	5 3/4	6 1/2
Unsörea de cenusia din Iliri'a	19.—	19.75
„	„ „ Ungaria (alba)	17.— 17.75
„	„ „ „ (albastra)	15.75 16.25

Rapiti'a din Banatu, metiulu		
„	„ austriacu	5.50 —
Perulu de capra din Romani'a	33 fl.	37 fl.
Lan'a de öie, cea de ierna	75 „	85 „
„	„ „ „ vera	„ „
„	„ „ „ mielu (fina)	120 „ 125 „
„	„ „ „ öie din Transilvani'a	92 „ „
„	„ „ „ „ Brail'a, Jalomiti'a	66 „ 67 „
„	„ „ „ „ Romani'a mare	64 „ 65 „
„	„ „ „ „ mica	60 „ 62 „
„	„ „ „ „ tabaci (Gärber) din Romani'a	50 „ — 52

„ öie din Banatu, cea comuna, grösa	50	— 54 —
„ öie din Banatu tigai'a	60	— 65 —
„ vera din Besarabi'a	50	— 52 —
Unsörea de porc	36.50	37.—
Slanina afumata (loco)	38.—	— 39.50

Cer'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena	120	— —
„ „ „ cea nalbita	145	— 155 —
Prunele uscate, din (cent.)	12.50	— 15.25
Zaharulu Raffinade	29.50	30.50
„ Melis	27.50	28.50
„ Lompen	26.50	— 27.—

Seulu de öie din Romania	—	—
Coltiani (Knoppert) I. din 1867	14.50	15.—
„ „ „ II. „ 1867	12.50	13.—
Dirdie (Trentie) Unguresci, albe	12.—	13.—
„ „ „ jumetate albe	10. 11.—	
„ „ „ obele	— 8.50	9.50
„ „ „ ordinare	— 6.50	7.50

(Burs'a de gräu si farina, 29 feb.) nu potu neci astadata se se bucare de atare despusetiune buna in cumperare. Cumperatorii se retinura catu potura de a cumpera, esportarea nu fu de insemnotate era morile cele mari au rezervate destule pentru astadata. Gräulu desi scadiu in pretiu totusi nu avu trecere. Secar'a nu atrase atentiunea cumperatoriloru, pretiurile scadiura cu 10—15 cr. Ordiulu asemene a scadiutu cu 5 cr. inca in decursulu septemanei, astadi e fara cercare. Papisoiulu (cucurdiulu) asemene a perdutu interesulu si neci era cercatu, pretiulu scadiu cu 10 cr. la metiu. Ovesulu fuse uniculu articlu intre cereale care se bucura de cercare si trecere mai buna. In decursulu septemanei i se urcase chiar si pretiulu, cu 10 cr. la metiu, dara astadi mai scadiu.

Farin'a avu cercare pe sem'a consumulu, cumperatorii se retienu tare, si pentru esportu inca nu avea trecere mare.

Notariile oficiöse: Gräulu de Ungaria, 86/87 7 fl. 25 cr., celu de Banatu 88 7 fl. 65 cr.; 7 fl. 45 cr. de la Raab; Secar'a de Ungari'a, 80 5 fl. 25 cr. Viena Cucurdiulu 80 3 fl. 25; 81 3 fl. 40, transito. Ordiulu 72 3 fl. 60—65; Ovesulu de Ungari'a, 44 2 fl. 6; 46—50 2 fl. 10 — 2 fl. 30, transito.

Tergulu de vite din Viena de la 23—29 fauru.

In piati'a pentru cumperarea viteloru de junghiatu s'au menatu 2442 capete, cantarindu unulu 520—730 2. S'au vendutu dintr'aceste 1626 capete, pentru Viena, pretiulu se ie preste totu 27—29 fl. 50 cr. de centenariu, si 136—230 fl. de unu capu de vita.

In piati'a viteloru junghiate s'au adusu: 3353 de vitici, cu 18—28 cr. de 916 miei cu 5—10 fl. parechi'a; 233 de oi 18—24 cr. de 356 de oi (vii) cu 20—24 cr. de 219 porci (mascuri tineri) cu 20—33 cr. de 280 de ei (vii) cu 22—26 cr. de 236 de porci medilocii 23—26 cr. de 798 de porci grei, cu 26—28 cr. de 2

Temisior'a, 29 februaru 1868.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisior'a.) Negotiarea cu cerealele a fostu slaba in decursulu intregu alu septemanei, vendere putiena, pretiurile schimbatiöse, oferire mare, strainetatea n'are vöia se cumpera. Pretiuri nominale.

Gräulu 86/89 1/2 6 fl.; — 87/89 1/2 6 fl. 20; — 88/89 1/2 6 fl. 30, oferita. Cucurdiulu, pre maiu, 3 fl. oferitu.

Aradu, 29 fauru.

Septemana spirata fu un'a intr'unu restimpu cam indelungatu, in care poturamu aretä ca domnesce o despusetiune mai favorabila pentru negotiarea cu bucate. Spre parerea nöstra de reu inse ne veduramu in decursulu cestei septemanei de nou cercetati in piati'a nöstra de bucate de o nefavöre catu se pote de mare in acelu negociu. A causat'o acestu notariile soadiute din strainetate.

In decursulu intregu alu septemanei, trecura abi cam 3000 meti den gräu de celu mai curatu pentru 6 fl. 20 la metiu. — La piati'a era putiene concursu de bucate si camperatorii inca nu erau multi; gräulu de frunte era cu 6.80—6.10 Secar'a o tienneu tare la pretiu:

3 fl. 80—4 si 4 fl. 90 cr. Cucurdiulu era cercatu numai pe sem'a consumulu cu 2 fl. 65—70 cr. Asemenea si ordiulu numai pentru consumu, cu 2 fl. 40—50 Ovesulu e cu 1 fl. 90—2 fl. Timpulu e limpede si caldurosu, ca de primavara.

Responsuri. Dlui G. Ispr. la Curtioiu: am primitu ep. Dtale, Ti vom implini dorint'a. — Dlui D. Per. la Colnieu. La dorint'a dtale ti respundemu cumca avemu se primimu de la Dta competintia pe patriarulu ultimu alu anulu trecut.

Concursu. Spre ocuparea vacantulu postu docentulu din Santu-Mihaiulu romanu, pe langa folosirea a döa trietati din l'ea a decentala constatöra din 130 fl., 4 jugere de aratura, 50 obible de gräu, 100 2 de sare, 100 2 de clisa, 25 2 de lumini, 6 stangeni de lemne (avendu din acestea a folosi una trietate cuietatulu Docinte Const. Constantinu) pe urma eschisivu cortelu liberu cu 1/2 jugu de gradina, se deschide Concursu pana in 4 septemane de la anta'a publicara in foile acestea, pana candu doritorii de a cuprinde acestu postu sunt avisati Recursurile loru proviedute cu Estrasulu de botezu cu Adeverintiele despre sciintiele absolute, despre portarea morala si politica despre servitiulu de pana ael, si adresate catre prevenerabilulu Consistoriu aradanu inöce a le substerne.

Mel. Dreghioiu, [2—3] dist. Prot. si Insp. scol. a Temisiorii.

Concursu. Spre ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci, din comuna Comiatu, protopopiatulu Lipovei, Comitatulu Temisiorii se deschide Concursu pana in 4 septemane de la prim'a publicare in aceste föia, cu care postu invariatorescu sunt urmatoarele emolumente impreunate: 68 fl. 50 cr. v. a. 27 meti gräu, 15 meti cucurdiu in bömbe, 25 2 sare, 50 2 clisa, 10 2 lumini, 10 orgii de lemne 1/2 jugeru livada, 1/2 jugeru gradina si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupa statiunea acest'a, au de a trimite la subscrisulu recursurile loru instruate cu documintele reerute si adresate catre Pre Onoratulu Consistoriu din Aradu. Lipova, 15 februaru 1868.

Ioane Tieranu Dis. prot. si Inspet. scol. (1—3)

Cursurile din 2 mart. 1868 n. ser'a. (dupa arature oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austr.	54.10	54.20
„ „ contributiunali	58.30	58.50
„ „ nous in argint	73.—	74.—
Cele in argint d. 1865 (in 500 francoi)	79.50	80.25
Cele nationali cu 5% (Jan.)	65.90	66.10
„ „ metalice cu 5%	58.30	58.50
„ „ „ maiu—nov.	58.70	58.80
„ „ 4 1/2%	51.25	51.50
„ „ 4%	45.25	46.75
„ „ 3%	34.—	34.50
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	81.20	81.40
„ „ 1860 1/2 in cele intregu	83.20	83.40
„ „ „ 1/2 separata	90.—	90.50
„ „ 4% din 1864	74.75	75.25
„ „ din 1839, 1/2	167.50	168.—
„ „ banciei de credit	130.50	131.—
„ „ societ. vapor. dunarene cu 4%	93.25	93.75
„ „ imprum. princip. Eszterházy a 40 fl.	130.—	—
„ „ „ Salm	31.50	32.—
„ „ „ cont. Palffy	25.75	26.25
„ „ „ princ. Clary	27.50	28.50
„ „ „ cont. St. Genois	24.25	25.75
„ „ „ princ. Windischgrätz a 20	17.50	18.50
„ „ „ cont. Waldstein	21.—	22.—
„ „ „ Keglévich	14.75	15.25
Obligatiuni desarcinatöre de pamentu:		
Cele din Ungaria	70.50	71.—
„ „ Banatul tem.	70.—	70.50
„ „ Bucovina	65.—	65.75
„ „ Transilvania	65.50	66.—
Actiuni:		
A banciei nationali	708.—	710.—
„ „ de credit	188.80	189.—
„ „ soont	698.—	692.—
„ „ „ anglo-austriace	116.50	117.—
A societatei vapor. dunar.	486.—	489.—
„ „ „ Lloydulu	192.—	194.—
A drumulu ferat de nord.	174.50	176.—
„ „ „ stat	257.50	257.70
„ „ „ apus (Elisabeth)	141.50	142.—
„ „ „ sud	172.50	172.75
„ „ „ langa Tisza	147.—	147.—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz	182.50	183.—
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.59	5.60
Napoleon'dori	9.37	9.38
Friedrichsd'ori	9.65	9.75
Suverenii engl.	11.70	11.80
Imperialii rusesci	9.70	9.75
Argintulu	114.75	115.—